

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 28-03-2022 r.

**Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk**

II.510.270.2022.MM

**Pan
Marcin Warchol
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości
ePUAP**

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 8 marca 2022 r. (sygn. DLPK-I.405.1.2020) niniejszym pragnę przedstawić uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy [dalej: k.k.s.] oraz niektórych innych ustaw z dnia 3 marca 2022 r. (UD357).

1. Instytucja czynnego żalu¹.

Projekt przewiduje ograniczenie możliwości korzystania z instytucji czynnego żalu. Stanowi bowiem, że zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego zostanie uznane za bezskuteczne, jeżeli dojdzie do jego złożenia po rozpoczęciu przez organ czynności służbowej, w szczególności przeszukania, czynności sprawdzającej lub kontroli zmierzającej do ujawnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, chyba że czynność ta nie dostarczyła podstaw do wszczęcia postępowania o ten czyn zabroniony. Tym samym, ustawodawca zastąpił pojęcie „organu ścigania” bliżej niesprecyzowanym pojęciem „organu”. Taka konstrukcja niewątpliwie zmierza do zawężenia przypadków umożliwiających skorzystanie z instytucji czynnego żalu.

W kontekście wejścia w życie wielopłaszczyznowej i budzącej liczne wątpliwości reformy podatkowej dokonanej w ramach tzw. „Polskiego Ładu”, zmiana regulacji

---

¹ Zmiana w art. 16 § 2 i § 5 pkt 2 kks.

pozwalającej na uniknięcie karalności na gruncie karnym skarbowym w przypadku stosownego zawiadomienia organu oraz uiszczenia w całości wymaganej należności publicznoprawnej wzbudzać może szczególne obawy podatników. Po dniu 1 stycznia 2022 r. obywatele stanęli przed koniecznością odnalezienia się w gąszczu trudnych i skomplikowanych przepisów podatkowych, których wykładnia niejednokrotnie nastrocza wątpliwości także samym organom podatkowym. Tym samym ograniczanie możliwości korzystania z instytucji czynnego żalu może w konsekwencji oznaczać nadmierną represyjność ze strony organów wymierzoną w obywateli. Proponowaną zmianę w art. 16 § 5 k.k.s. należy zatem uznać za nieuzasadnioną.

2. Pojęcie wymagalności należności publicznoprawnej².

Z szeregu zmienianych przepisów projektodawca usuwa warunek wymagalności należności publicznoprawnej. Z uzasadnienia do projektu UD357 wynika, że usuwając termin „wymagalności” projektodawca zamierza mocniej zaakcentować niezależność odpowiedzialności karnej skarbowej, zarówno w sferze zasad odpowiedzialności, jak i skutków, od odpowiedzialności obiektywnej, opartej na ustawach podatkowych i Ordynacji podatkowej. Zakwestionowano więc twierdzenie, że dla skuteczności ochrony stosunku podatkowego wynikającego ze zobowiązania podatkowego konieczne jest wyrażenie go w treści odpowiedniej decyzji podatkowej, gdyż dopiero decyzje właściwych organów podatkowych (niezależnie od ich charakteru) prowadzą do zaistnienia takiej sytuacji prawnej, iż określony podmiot (podatnik) zobowiązany jest do uiszczenia wskazanego w tej decyzji podatku, który to podatek został uprzednio uszczuplony w wyniku działania tegoż podatnika (wraz z ewentualnymi odsetkami).

Przyjęcie takiej konstrukcji oznacza realizację zasady separacji postępowania podatkowego od postępowania w przedmiocie odpowiedzialności za przestępstwo lub wykroczenie karne skarbowe. W praktyce jednak rezygnacja z warunku wymagalności w przypadku instytucji dopuszczających możliwość uchylenia się od sankcji karnych skarbowych może doprowadzić do sytuacji, w której powstanie obowiązek zapłaty

---

² Zmiany w art. 16 § 2, art. 17 § 1 pkt 1, art. 19 § 2, art. 26 § 2, art. 36 § 2, art. 37 § 2 i 2a, art. 41 § 2, art. 137 § 2, art. 143 § 1, art. 146 § 1, art. 161 § 1, art. 188 k.k.s.

umorzonego lub przedawnionego podatku. Takie konsekwencje byłyby nie do zaakceptowania z punktu widzenia standardu ochrony praw podatnika.

Wprowadzana zmiana nie koresponduje również z utrzymaniem w obrocie prawnym art. 114a k.k.s. Projekt UD357 wprowadzie zakłada nowe brzmienie tego przepisu, lecz go nie eliminuje z obrotu prawnego. Zgodnie z projektowaną nowelizacją, art. 114a k.k.s. ma stanowić, że postępowanie przygotowawcze w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe może być także zawieszona, jeżeli jego prowadzenie jest w istotny sposób utrudnione ze względu na prowadzoną kontrolę podatkową, kontrolę celno-skarbową lub toczące się postępowanie przed organami podatkowymi, organami celnymi lub sądami administracyjnymi.

W istocie więc projektodawca nie rezygnował z możliwości zawieszania postępowań karnych skarbowych z uwagi na toczące się postępowanie podatkowe, choć w uzasadnieniu wskazuje, że głównym celem projektu jest realizacja separacji postępowania podatkowego od postępowania w przedmiocie odpowiedzialności za przestępstwo lub wykroczenie karne skarbowe, a omawiany art. 114a k.k.s. jest głównym powodem przewlekłości postępowań w sprawach karnych skarbowych.

3. Zmiany w przepisach dotyczących przedawnienia³.

W projekcie zaproponowano usunięcie § 2 z art. 44 k.k.s., zgodnie z którym karalność przestępstwa skarbowego polegającego na uszczupieniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej ustaje także wówczas, gdy nastąpiło przedawnienie tej należności. Regulacja ta zakłada, że w sytuacji gdy nastąpiło przedawnienie należności publicznoprawnej, nie ma możliwości stosowania wobec podatnika represji karnej. Jest to swoistego rodzaju gwarancja dla obywateli iż nie będą ścigani w zakresie przestępstw skarbowych polegających na narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej lub jej uszczupieniu w przypadku, kiedy organy państwa i tek nie mogłyby już domagać się zapłaty tej należności.

Usunięcie art. 44 § 2 k.k.s. skutkować będzie tym, że po upływie terminu przedawnienia należności publicznoprawnej, prowadzenie postępowania karnego skarbowego nie będzie wykluczone. Jest to zdecydowanie niekorzystna zmiana dla

---

³ Usunięcie art. 44 § 2 k.k.s., zmiana w art. 44 § 5 kks.

obywateli. Może bowiem dochodzić do sytuacji, w których pomimo wygaśnięcia zobowiązania podatkowego poprzez przedawnienie, zaistnieje możliwość prowadzenia postępowania karnoskarbowego. Taki zaś stan nie sprzyja realizacji zasady zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. W praktyce obywatele nie będą mieli pewności co do zakresu odpowiedzialności w przypadku przedawnienia zobowiązania podatkowego. Innymi słowy, pomimo przedawnienia będzie aktualizowało się ryzyko poniesienia odpowiedzialności karnej skarbowej z tego tytułu.

Dodatkowym problemem może być także kwestia związana z obowiązkiem przechowywania dokumentacji podatkowej. Zasadniczo obywatele powinni dysponować stosowaną dokumentacją do czasu przedawnienia zobowiązania podatkowego. Tym samym obowiązek ten może zostać wydłużony z uwagi na konieczność przedłożenia takiej dokumentacji w celach dowodowych podczas postępowania karnego skarbowego.

Co więcej, z uwagi na obecnie obowiązujące przesłanki, wynikające z art. 70 § 6 pkt 1 Ordynacji podatkowej, bieg terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego ulega zawieszeniu z chwilą wszczęcia postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe, o którym podatnik został zawiadomiony, jeżeli podejrzenie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia wiąże się z niewykonaniem tego zobowiązania. Regulacja ta wydłuża więc termin przedawnienia zobowiązań podatkowych, co ma też bezpośrednie przełożenie na możliwość zastosowania art. 44 § 2 k.k.s.

Niezależnie od tego, podkreślić należy, że Rzecznik Praw Obywatelskich stoi na stanowisku, zgodnie z którym art. 70 § 6 pkt 1 Ordynacji podatkowej, w zakresie, w jakim przewiduje, że bieg terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu, z dniem wszczęcia postępowania w sprawie, a nie przeciwko osobie jest niezgodny z art. 2 Konstytucji (Rzecznik złożył w tym zakresie wniosek do Trybunału Konstytucyjnego, który jest obecnie rozpoznawany pod sygn. akt K 31/14).

Ponadto wskazać należy, że ustawodawca w projektowym § 5 art. 44 k.k.s. postanowił, że jeżeli w okresie przewidzianym w § 1 wszczęto postępowanie, karalność przestępstwa skarbowego ustaje z upływem 10 lat od zakończenia tego okresu. Tym samym, ustawodawca wprowadza jednolity 10-letni termin, rezygnując z dotychczas obowiązującego rozróżnienia, zgodnie z którym jeżeli dojdzie do wszczęcia postępowanie

przeciwko sprawcy, karalność popełnionego przez niego przestępstwa skarbowego określonego w § 1 pkt 1 ustaje z upływem 5 lat, a przestępstwa skarbowego określonego w § 1 pkt 2 – z upływem 10 lat od zakończenia tego okresu.

Zmiana proponowana w art. 44 § 5 k.k.s. oznacza zatem rezygnację z powiązania wydłużenia pierwotnego terminu przedawnienia karalności z wszczęciem postępowania przeciwko sprawcy (*in personam*) oraz przyjęciem, że skutek ten wywołuje wszczęcie postępowania w sprawie (*in rem*). Takie rozwiązanie niesie za sobą ryzyko instrumentalnego wszczynania postępowań w celu wydłużenia przedawnienia karalności przestępstwa skarbowego.

Zmiany proponowane do art. 44 § 2 i 5 k.k.s. ocenić należy zatem negatywnie.

4. Zawieszenie postępowania karnego skarbowego⁴.

Zdaniem projektodawcy obecnie obowiązujący art. 114a k.k.s. jest postrzegany jako jeden z głównych powodów przewlekłości postępowania karnego skarbowego. W związku z powyższym prawodawca planuje ograniczenie jego stosowania w ten sposób, że zawieszenie postępowania karnego skarbowego będzie możliwe jedynie na etapie postępowania przygotowawczego, a zatem z wyłączeniem etapu postępowania jurysdykcyjnego (ponieważ sąd nie jest zobowiązany do badania, czy kwota uszczuplenia wskazana w akcie oskarżenia odpowiada rzeczywistości).

W tym kontekście podkreślić należy, że art. 114a k.k.s. był przedmiotem wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich do Trybunału Konstytucyjnego. We wniosku z dnia 22 października 2014 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o stwierdzenie niezgodności: 1) art. 114a ustawy z dnia 10 września 1999 r. - Kodeks karny skarbowy z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP; 2) art. 70 § 6 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, w zakresie, w jakim przewiduje, że bieg terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu, z dniem wszczęcia postępowania w sprawie, a nie przeciwko osobie, z art. 2 Konstytucji (sprawa rozpoznawana pod sygn. akt K 31/14).

Nie straciła na aktualności argumentacja podniesiona w treści powyższego wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich. Za zasadny uznać należy przytoczony tam pogląd G.

---

⁴ Zmiana art. 114a k.k.s.

Łabudy, iż „regulacja z art. 70 § 6 pkt 1 Ordynacji podatkowej spowodowała wzmożone zainteresowanie organów podatkowych postępowaniami karnymi skarbowymi z perspektywy zapobiegania przedawnieniu zobowiązań podatkowych. Jako że nominalnie, czym innym jest organ podatkowy (naczelnik urzędu skarbowego), czym innym finansowy organ postępowania przygotowawczego (urząd skarbowy), w praktyce zaś osobą kierującą oboma organami jest ta sama osoba (naczelnik), wskazany przepis stał się szybko poręcznym instrumentem wydłużenia możliwości egzekucji zobowiązań podatkowych, prowadzenia postępowań kontrolnych oraz postępowań podatkowych. Wystarczyło bowiem wydanie postanowienia o wszczęciu dochodzenia lub śledztwa, a przedawnienie zobowiązania podatkowego ulegało zawieszeniu *de iure*. Na efekty takiej praktyki organów podatkowych nie trzeba było długo czekać. Wszędzie tam, gdzie zachodzi niebezpieczeństwo przedawnienia zobowiązania podatkowego, organ wszczyna postępowanie przygotowawcze w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie skarbowe, powodując tym samym zawieszenie przedawnienia zobowiązania”⁵. Opisana praktyka, choć stosowana już wcześniej, została prawnie usankcjonowana w dniu 30 lipca 2010 r., z chwilą wejścia w życie art. 5 pkt 5 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o kontroli skarbowej oraz niektórych innych ustaw⁶, który wprowadził do k.k.s. art. 114a. Obecnie art. 114a k.k.s. stanowi, że „postępowanie w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe może być także zawieszony, jeżeli jego prowadzenie jest w istotny sposób utrudnione ze względu na prowadzoną kontrolę podatkową, kontrolę celno-skarbową lub toczące się postępowanie przed organami podatkowymi, organami celnymi lub sądami administracyjnymi”. Przesłanką zawieszenia postępowania jest więc przesłanka wartościująca w postaci tego, że jego prowadzenie może być w istotny sposób utrudnione ze względu na prowadzoną kontrolę podatkową, kontrolę celno-skarbową lub toczące się postępowanie przed organami podatkowymi, organami celnymi lub sądami administracyjnymi. W literaturze wskazuje się, że „stwierdzenie utrudnienia postępowania karnego skarbowego w stopniu istotnym zostało pozostawione uznaniu organu prowadzącego postępowanie, sama zaś decyzja procesowa o zawieszeniu postępowania karnego skarbowego *de facto* jest stosunkowo łatwa do uzasadnienia. Zawsze bowiem tam,

---

⁵ G. Łabuda, Zawieszenie postępowania karnego skarbowego ze względu na prejudykat, Prokuratura i Prawo 2011/3, s. 80.

⁶ Dz. U. z 2010 r., Nr 127, poz. 858.

gdzie mamy do czynienia z postępowaniem karnym skarbowym i jednoczesnym postępowaniem prejudycjalnym, nie jest znany wynik tego drugiego. Nie jest zatem wiadome, czy doszło do wyczerpania znamion czynu zabronionego, stąd też prowadzenie postępowania karnego skarbowego jest w istotny sposób utrudnione⁷. Art. 114a k.k.s., funkcjonalnie powiązany z także zaskarżonym art. 70 § 6 pkt 1 Ordynacji podatkowej, od jego wejścia w życie spotkał się ze zdecydowaną krytyką nauki prawa karnego⁸. Jak zaznacza T. Razowski, art. 114a k.k.s. stanowi swoiste usankcjonowanie praktyki organów ścigania, polegającej „na powodowaniu zawieszaniu biegu przedawnienia zobowiązania podatkowego wskutek wszczęcia postępowania karnego w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie skarbowe - co w efekcie powoduje brak możliwości przedawnienia karalności deliktu karnego skarbowego polegającego na uszczupieniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej w oparciu o konstrukcję z art. 44 § 2 k.k.s. oraz niemożność przedawnienia zobowiązania podatkowego w oparciu o konstrukcję z art. 70 Ordynacji podatkowej”⁹. Z kolei H. Gajewska-Kraczkowska stawiając pytanie o ideę wprowadzenia art. 114a k.k.s., stwierdza, że nie ulega wątpliwości, że celem jest tu ochrona fiskalnych interesów państwa, polegająca na udaremnieniu przedawnienia zobowiązań podatkowych ponad okres przewidzianych (gwarantowanych) ustawą lat 5. Skutek ten jednak następuje również wówczas, gdy postępowanie karne skarbowe umorzono z braku cech przestępstwa lub wykroczenia. Tym samym „norma karnoprosesowa z art. 114a k.k.s. została tu potraktowana w sposób całkowicie instrumentalny, a nawet, rzec by można, arogancki”¹⁰.

We wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 22 października 2014 roku w sprawie ozn. sygn. akt SK 31/14 został zarysowany problem przedawnienia zarówno zobowiązania podatkowego jak i deliktu karno-skarbowego, gdyż przedmiotem kontroli konstytucyjnej uczyniono oba wyżej wskazane przepisy (art. 70 § 6 pkt 1 Ordynacji podatkowej i art. 114a k.k.s.), które łącznie współtworzą mechanizm prowadzący do naruszenia zasady demokratycznego państwa prawnego z art. 2 Konstytucji. Jednakże każda z norm, jaką można wyprowadzić z obu wskazanych przepisów, odrębnie, niezależnie od

---

⁷ G. Łabuda, Zawieszenie postępowania ..., s. 81.

⁸ T. Razowski, Zawieszenie postępowania na podstawie art. 114a k.k.s., Prok. i Pr. 2015, nr 5, s. 90-97.

⁹ T. Razowski, Komentarz do art. 114(a) Kodeksu karnego skarbowego, w: P. Kardas, G. Łabuda, T. Razowski, Kodeks karny skarbowy. Komentarz, 2017, LEX teza nr 8.

¹⁰ H. Gajewska-Kraczkowska, O prawdziwej funkcji zawieszenia postępowania karnego skarbowego, Monitor Podatkowy 2012/4, s. 16.

siebie, współtworząc mechanizm prowadzący do stanu niepewności po stronie podatnika także narusza standard kontroli konstytucyjnej z art. 2 Konstytucji.

Tym samym, pozostawienie przepisu art. 114a k.k.s. w obrocie prawnym, także w wersji zmodyfikowanej zgodnie z omawianym projektem, nie wyeliminuje problemu wszczynania postępowań karnych skarbowych w celu zapobiegania przedawnieniu na gruncie podatkowym. Postulować należy zamiast tego jego całkowite uchylenie.

5. Przerzucenie na oskarżonego ciężaru dowodu.

Zgodnie z projektowanym art. 33 § 2 k.k.s. „W razie skazania za przestępstwo skarbowe, z którego popełnienia została osiągnięta, chociażby pośrednio, korzyść majątkowa dużej wartości, albo przestępstwo skarbowe, z którego została lub mogła zostać osiągnięta, chociażby pośrednio, korzyść majątkowa, zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica jest nie niższa niż 3 lata, lub popełnione w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa skarbowego za korzyść uzyskaną z popełnienia przestępstwa uważa się mienie, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakikolwiek tytuł w okresie 5 lat przed popełnieniem przestępstwa skarbowego do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku, chyba że sprawca lub inna zainteresowana osoba przedstawi dowód przeciwny.”

Już w obecnym brzmieniu¹¹, art. 33 § 2 k.k.s. powoduje przerzucenie na oskarżonego ciężaru dowodu w zakresie legalności pochodzenia jego majątku. Zwrócić należy również uwagę na retroaktywność tej regulacji. Zgodnie z brzmieniem art. 33 § 2 k.k.s., w przypadku skazania sprawcy wszelkie mienie, które nabył on w okresie 5 lat przed popełnieniem przestępstwa traktowane byłoby jak korzyść pochodząca z przestępstwa i podlegało przepadkowi. Przepis wprowadza fikcję prawnej, jakoby cały majątek sprawcy nabyty w ciągu 5 lat przed popełnieniem przestępstwa pochodził z innych, nieujawnionych przestępstw. Jako gwarancję obrony jego praw wnioskodawca przywołuje możliwość przedstawienia dowodu przeciwnego przez skazanego. Taka konstrukcja budzi zastrzeżenia z punktu widzenia obowiązywania zasady domniemania niewinności będącej podstawą funkcjonowania systemów prawnych państw demokratycznych i wyrażonej chociażby w

---

¹¹ Wprowadzonym ustawą z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 768)

art. 6 ust. 2 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 14 ust. 2 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, art. 3 i 6 ust. 1 dyrektywy (UE) 2016/343 w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym¹, a także w art. 42 ust. 3 Konstytucji RP. Przerzuca ona bowiem na oskarżonego ciężar udowodnienia legalnego pochodzenia majątku, w istocie ciężar udowodnienia niewinności, i to nie nawet w zakresie czynu będącego przedmiotem postępowania, lecz domniemanych, abstrakcyjnych przestępstw, których oskarżyciel nie musi nawet określać.

Proponowana zmiana art. 33 § 2 k.k.s. dalej rozszerza zakres jego stosowania, przesądza bowiem, że znajdzie on zastosowanie także do przestępstw, których górna granica zagrożenia karą wynosi dokładnie 3 lata pozbawienia wolności oraz w przypadkach, gdy to nie sam sprawca osiągnął lub mógł osiągnąć korzyść majątkową.

Jeśli zatem już obecnie przepis ten jest nie do pogodzenia z konstytucyjnymi i międzynarodowymi standardami domniemania niewinności, tym bardziej negatywnie należy ocenić projekt rozszerzenia jego stosowania.

6. Zaostrzenie kar.

Uzasadnienie projektu w zakresie zaostrzającym odpowiedzialność karną za poszczególne przestępstwa nie wyjaśnia jakie dane empiryczne doprowadziły do zaproponowania takiej zmiany. Do projektu nie zostały załączone żadne dane statystyczne odnośnie orzeczeń sądów skazujących za poszczególne przestępstwa ani wpływu surowości grożącej kary na zapobieganie popełnianiu przestępstw przez sprawców.

Przykładowo, projektodawca zmieniając art. 57 k.k.s. wskazuje na „konieczność urealnienia sankcji, jaka grozi za takie zachowania. Ta, którą aktualnie dysponuje sąd, w wielu przypadkach z pewnością jest niewystarczająca. Górna granica kary grzywny grożącej za wykroczenie skarbowe wynosi bowiem dwudziestokrotność minimalnego wynagrodzenia. Nie trzeba przekonywać, że jest to sankcja niepozwalająca oddać pełnię kryminalnej zawartości czynu, jeżeli kwota niezapłaconego podatku sięga znacznej wartości. Niniejsza propozycja wpisuje się też w mechanizm walki z oszustwami podatkowymi, w szczególności w zakresie wyłudzenia podatku VAT. Zaostrzenie penalizacji uzasadnione jest także potrzebą uświadomienia naganności zachowania

godzącego w podstawy funkcjonowania państwa, realizującego swoje cele i obowiązki z pieniędzy podatników”. Powyższej konstatacji nie towarzyszy jednak analiza orzeczeń sądowych, czy też konsultacje ze środowiskiem sędziowskim w powyższym zakresie.

Nie inaczej przy okazji nowego brzmienia art. 91 § 1 k.k.s., którego zmianę projektodawca uzasadnia w sposób następujący: „Także w przypadku paserstwa celnego istnieją racje za dokonaniem zmiany w zakresie sankcji karnej. Dotychczasowa sankcja nie zapobiega rozpowszechnianiu się procederu paserstwa towarami bez znaków skarbowych akcyzy, pochodzącymi głównie z przemytu zza naszej wschodniej granicy. Znaczne straty, jakie powoduje przemyt oraz paserstwo, bez którego sam przemyt byłby utrudniony, uzasadniają potrzebę zaostrzenia kary pozbawienia wolności do maksymalnego rozmiaru celem zasygnalizowania, że państwo wzmaga instrumenty mające ograniczyć przemyt, również z korzyścią dla rodzimego przemysłu wyrobów akcyzowych”. Przekonanie projektodawcy, że sankcja zapobiegnie procederowi paserstwa jest mylne. Należy wskazać, że bez zwiększenia skuteczności działania organów ścigania, samo zaostrzenie odpowiedzialności karnej nie zadziała prewencyjnie i nie zwiększy nieuchronności kary.

W uzasadnieniu projektu również nie sposób znaleźć analizy wpływu zaostrzenia odpowiedzialności karnej na skuteczność przeciwdziałania poszczególnym przestępstwom. Brak w tym zakresie jakichkolwiek danych empirycznych. W związku z tym, niewykazanie powyższego zdaje się prowadzić do wniosku, że proponowana nowelizacja w zakresie podniesienia sankcji za poszczególne czyny zabronione określone w części szczególnej k.k.s. nie spełnia warunku przydatności i konieczności ograniczenia wolności i praw człowieka w rozumieniu art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Przedstawiając Panu Ministrowi powyższe uwagi wyrażam głęboką nadzieję na ich uwzględnienie w dalszych pracach nad zaproponowanym projektem ustawy.

Z wyrazami szacunku

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/